

Ажаман І.А., к.е.н., доцент

Зав. кафедри менеджменту та управління проектами

Дога В.С

доктор економічних наук, професор

Молдова

Шандрик В.І.

Доцент кафедри менеджменту та управління проектами

Одеської державної академії будівництва та архітектури

м. Одеса, Україна

ЕТАПИ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО І ЦИВІЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ УКРАЇНИ

Сучасний стан та тенденції розвитку в сільській місцевості промислового і цивільного будівництва є наслідком економічних, соціальних, організаційних та політико-правових процесів, що відбувалися в історично попередній період. Тому дослідження розвитку будівництва в сільській місцевості з ретроспективних позицій дає змогу виявити напрями й особливості будівельної діяльності в певні історичні періоди, здобутки яких доцільно використовувати на перспективу й уникати допущених раніше в цій сфері помилок та соціально-економічних порушень.

Дослідження державного регулювання розвитку промислового і цивільного представлено в таблиці 1.

Незважаючи на різноманітність правових, організаційних і економічних важелів, що застосовувалися для стимулювання розвитку будівництва в сільській місцевості проблема соціально-культурного забезпечення сільських жителів, покращення інженерно-технічної інфраструктури села та ін. дотепер залишається невирішеною.

Таблиця 1 Історичні етапи розвитку промислового і цивільного будівництва в сільській місцевості*

Період	Характеристика
«Воєнний комунізм» (1917-1921 рр.)	націоналізація, адміністративні методи управління викликали масове невдоволення сільського населення, призвели до зменшення обсягів сільськогосподарського виробництва та занепаду промислового і цивільного будівництва
Нова економічна політика (1921р. – до 30-х рр..)	відродження сільського господарства та розвитку промислового і цивільного будівництва в сільській місцевості
Індустріалізація та колективізація (30–ті роки ХХ ст.)	диспаритет цін, який негативно позначився на процесах розвитку села та виявився одним з основних чинників зниження темпів промислового і цивільного будівництва в сільській місцевості
Роки Великої Вітчизняної війни	низхідний розвиток промислового і цивільного будівництва в сільській місцевості
Післявоєнного відновлення (1945 р. до 50–х рр.)	активізація промислового і цивільного будівництва в сільській місцевості.
Розвитку (з початку 60-х років до здобуття незалежності Україною)	стійкий розвиток промислового і цивільного будівництва в сільській місцевості, проведенням єдиної технічної політики в галузі проектування сільськогосподарських виробничих об'єктів. У цивільному будівництві - використання екологічно чистих, місцевих матеріалів. Увага прискоренню будівництва доріг, об'єктів водопостачання та обслуговування, теле- і радіозв'язку, електрифікації. Благоустрій сільських територій здійснювався в межах населених пунктів, районів та областей
Поглибленого соціально-економічного реформування економіки (початок 90–х рр.. ХХ ст. - 2000 рр.)	розвиток сільської місцевості щодо будівництва передбачав: будівництво житла для селян; розвиток соціально-культурної інфраструктури села; будівництво інженерно-технічних споруд, у т. ч. газифікації, електрифікації, водопостачання сільського господарства; розгортання будівництва об'єктів галузі сільського господарства - виробничих, обслуговуючих і допоміжних споруд
Пореформений період (2000 р. і до сьогодні)	Визнання необхідності стійкого розвитку сільських територій та процесів євроінтеграції. Відповідно до такої політики держави розроблялися та впроваджувалися заходи, спрямовані на комплексний розвиток українського села, зміну напрямку міграції до сільської місцевості.

* - узагальнено автором

Про це свідчить той факт, що за 1913–2015 рр. питома вага сільського населення в Україні зменшилася більш як у 2,5 рази. У

1913 р. в сільській місцевості проживало 80,7% від загальної чисельності населення країни. Станом на 1 січня 2015 р. в сільській місцевості налічувалося 30,92% від загальної чисельності населення. Тобто, від 1913 р. і до сьогодні простежується стійка тенденція до скорочення чисельності сільського населення.

Загальні негативні тенденції щодо зменшення чисельності сільського населення в Україні слугували чинником скорочення кількості сільських населених пунктів.

За період дослідження кількість сільських населених пунктів з 28804 у 1990 р. до 28397 од. – у 2014 році. Така динаміка сільського населення та сільських населених пунктів є свідченням недовіри організаційно-правових і економічних заходів розвитку промислового і цивільного будівництва щодо створення належних умов для виробничо-збутової діяльності сільських господарюючих суб'єктів і життєдіяльності громади (рисунк 1).

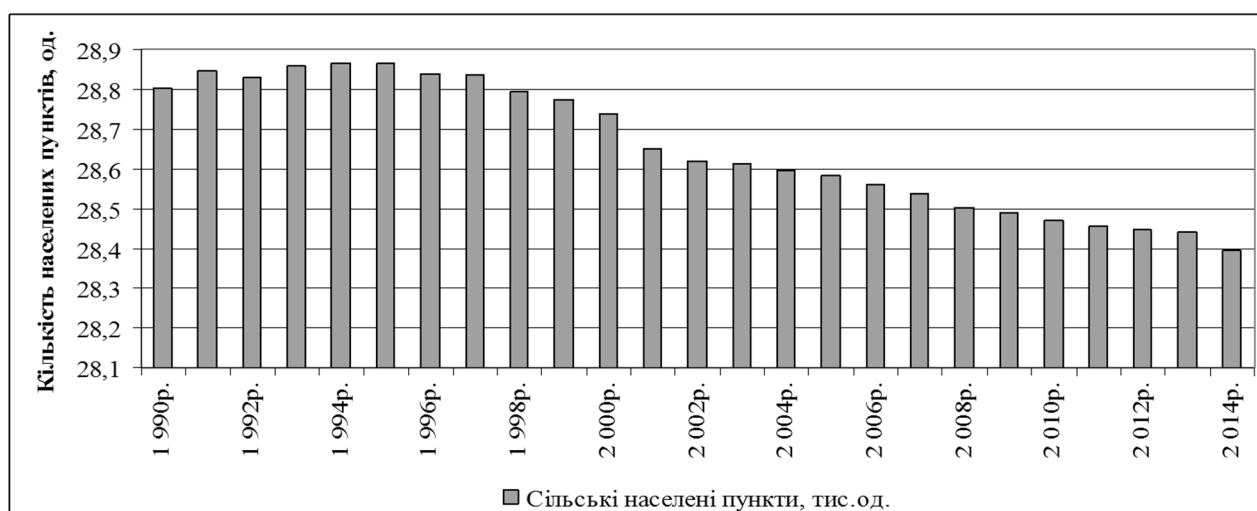

Рисунок 1 – Динаміка чисельності сільських населених пунктів в Україні *

**Розроблено за даними: <http://www.ukrstat.gov.ua>*

Аналіз розвитку будівництва в сільській місцевості дозволяє зробити наступні узагальнення: по-перше, еволюція промислового та цивільного будівництва на селі значною мірою залежить від здійснюваної державної аграрної політики; по-друге, в

ретроспективі практика промислового та цивільного будівництва в країні демонструє наявність як значних прорахунків та помилок, так і вагомих соціально-економічних та культурно-побутових досягнень, досвід яких доцільно враховувати при подальшій розбудові аграрного сектора; по-третє, при будівництві об'єктів нерухомості виробничого, житлового, соціального та культурно-побутового призначення в сільській місцевості необхідно використовувати системний підхід в силу об'єктивного взаємозв'язку на селі виробничо-господарської та соціально-побутової сфер життєдіяльності.